Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

12. april 2018*

»Præjudiciel forelæggelse – ret til familiesammenføring – direktiv 2003/86/EF – artikel 2, litra f) – begrebet »uledsaget mindreårig« – artikel 10, stk. 3, litra a) – en flygtnings ret til familiesammenføring med sine forældre – flygtning under 18 år på tidspunktet for indrejsen og indgivelsen af asylansøgningen, men myndig på tidspunktet for ansøgningen om familiesammenføring – afgørende dato for vurderingen af status som uledsaget mindreårig«

I sag C-550/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag, Nederlandene) ved afgørelse af 26. oktober 2016, indgået til Domstolen den 31. oktober 2016, i sagen

A,

S

mod

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič (refererende dommer), og dommerne A. Rosas, C. Toader, A. Prechal og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 14. september 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

– A og S ved advocaten N.C. Blomjous og S. Wierink,

– den nederlandske regering ved M.K. Bulterman, A.M. de Ree og H.S. Gijzen, som befuldmægtigede,

– den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

* Processprog: nederlandsk.

– Europa-Kommissionen ved C. Cattabriga og G. Wils, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 26. oktober 2017,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2, litra f), i Rådets direktiv 2003/86/EF af 22. september 2003 om ret til familiesammenføring (EUT 2003, L 251, s. 12).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag mellem på den ene side A og S, som er eritreiske statsborgere, og staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (statssekretær for sikkerheds- og justitsspørgsmål, Nederlandene) (herefter »statssekretæren«) på den anden side vedrørende sidstnævntes afslag på at give dem og deres tre mindreårige sønner en midlertidig opholdstilladelse på grundlag af en familiesammenføring med deres myndige datter.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2003/86

3 Rådets direktiv 2003/86 fastsætter betingelserne for udøvelsen af retten til familiesammenføring for tredjelandsstatsborgere, der har lovligt ophold på medlemsstaternes område.

4 Anden, fjerde, sjette og ottende til tiende betragtning til direktiv 2003/86 er affattet således:

»(2) Foranstaltningerne vedrørende familiesammenføring bør vedtages i overensstemmelse med forpligtelsen til at beskytte familien og respektere familielivet, som er stadfæstet i en lang række folkeretlige instrumenter. I dette direktiv overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, som anerkendes i bl.a. artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder [undertegnet i Rom den 4. november 1950] og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

[…]

(4) Familiesammenføring er et nødvendigt middel til at muliggøre familielivet. Det bidrager til at skabe en sociokulturel stabilitet, der letter tredjelandsstatsborgernes integration i medlemsstaterne, hvilket desuden gør det muligt at styrke den økonomiske og sociale samhørighed, der er et af Fællesskabets grundlæggende mål, som anført i traktaten.

[…]

(6) For at sikre beskyttelsen af familien samt opretholdelsen eller skabelsen af familielivet bør de materielle betingelser for udøvelsen af retten til familiesammenføring fastsættes efter fælles kriterier.

[…]

(8) Situationen for flygtninge kræver særlig opmærksomhed på grund af de årsager, som har tvunget dem til at flygte fra deres land, og som forhindrer dem i at have et familieliv i hjemlandet. Der bør derfor indføres gunstigere betingelser for udøvelsen af deres ret til familiesammenføring.

(9) Familiesammenføring bør i alle tilfælde omfatte medlemmerne af kernefamilien, dvs. ægtefællen og mindreårige børn.

(10) Det er op til medlemsstaterne at afgøre, om de ønsker at udvide denne kreds og tillade familiesammenføring af slægtninge i lige opstigende linje, myndige ugifte børn […]«

5 Artikel 2 i direktiv 2003/86 bestemmer følgende:

»I dette direktiv forstås ved:

a) »tredjelandsstatsborger«: enhver person, der ikke er unionsborger som omhandlet i traktatens artikel 17, stk. 1,

b) »flygtning«: enhver tredjelandsstatsborger eller statsløs person, der har opnået flygtningestatus som omhandlet i Genèvekonventionen om flygtninges retsstilling af 28. juli 1951, som ændret ved New Yorkprotokollen af 31. januar 1967

c) »referenceperson«: en tredjelandsstatsborger, der har lovligt ophold i en medlemsstat, og som ansøger om eller hvis familiemedlemmer ansøger om familiesammenføring for at blive ført sammen med ham/hende

d) »familiesammenføring«: indrejse og ophold i en medlemsstat for familiemedlemmer til en tredjelandsstatsborger, der har lovligt ophold i den pågældende medlemsstat, med henblik på at bevare familieenheden, hvad enten den familiemæssige tilknytning opstod før eller efter referencepersonens indrejse

[…]

f) »uledsaget mindreårig«: tredjelandsstatsborgere eller statsløse under 18 år, som ankommer til medlemsstaternes område uden at være ledsaget af en voksen, der er ansvarlig for dem ifølge lov eller sædvane, så længe de ikke reelt befinder sig i en sådan persons varetægt, eller mindreårige, der efterlades uden ledsagelse, efter at de er indrejst på medlemsstaternes område.«

6 Artikel 3 i direktiv 2003/86 bestemmer følgende:

»1. Dette direktiv finder anvendelse, hvis referencepersonen er i besiddelse af en opholdstilladelse med en gyldighedsperiode på mindst et år, der er udstedt af en medlemsstat, og som har velbegrundede forventninger om at opnå varig opholdstilladelse, hvis den pågældendes familiemedlemmer er tredjelandsstatsborgere, uanset deres retsstilling.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse, hvis referencepersonen:

a) ansøger om anerkendelse af flygtningestatus, og hvis ansøgning der endnu ikke er truffet endelig afgørelse om

b) har tilladelse til at opholde sig i en medlemsstat på grundlag af midlertidig beskyttelse, eller som ansøger om tilladelse til at opholde sig i landet på dette grundlag og afventer en afgørelse om sin stilling

c) har tilladelse til at opholde sig i en medlemsstat på grundlag af subsidiære former for beskyttelse i overensstemmelse med internationale forpligtelser, medlemsstaternes nationale lovgivning eller praksis, eller som ansøger om tilladelse til at opholde sig i landet på dette grundlag og afventer en afgørelse om sin stilling.

[…]

5. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes mulighed for at indføre eller bibeholde gunstigere vilkår.«

7 Artikel 4, stk. 2, i direktiv 2003/86 fastsætter følgende:

»Medlemsstaterne kan, hvis kravene i kapitel IV er opfyldt, ved lov eller administrative bestemmelser tillade indrejse og ophold i henhold til dette direktiv for følgende familiemedlemmer:

a) førstegradsslægtninge i lige opstigende linje til referencepersonen eller dennes ægtefælle, hvis slægtningene forsørges af disse og ikke har den nødvendige familiemæssige støtte i hjemlandet

[…]«

8 Artikel 5 i direktiv 2003/86 fastsætter følgende:

»1. Medlemsstaterne afgør, om det er referencepersonen eller de berørte familiemedlemmer, der for at udøve retten til familiesammenføring skal indgive en ansøgning om tilladelse til indrejse og ophold til de kompetente myndigheder i den pågældende medlemsstat.

[…]

4. Medlemsstatens kompetente myndigheder giver den person, der har indgivet ansøgningen, skriftlig meddelelse om den afgørelse, der er truffet, hurtigst muligt og under alle omstændigheder senest ni måneder efter ansøgningsdatoen.

Den tidsfrist, der er omhandlet i første afsnit, kan forlænges i særlige tilfælde, hvis behandlingen af en ansøgning er kompliceret.

Afslag på ansøgningen begrundes. Eventuelle konsekvenser af, at der ikke foreligger en afgørelse ved udløbet af den frist, der er omhandlet i første afsnit, skal afgøres efter den pågældende medlemsstats nationale lovgivning.

5. Ved behandlingen af ansøgningen tager medlemsstaterne behørigt hensyn til mindreårige børns tarv.«

9 Artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/86 fastsætter, at medlemsstaterne kan kræve, at den person, der indgiver ansøgningen om familiesammenføring, godtgør, at referencepersonen råder over en bolig, en sygeforsikring og indtægter, som opfylder de krav, der er opregnet i den nævnte bestemmelse.

10 Kapitel V i direktiv 2003/86 med overskriften »Familiesammenføring af flygtninge« omfatter direktivets artikel 9-12. Direktivets artikel 9, stk. 1 og 2, bestemmer følgende:

»1. Dette kapitel finder anvendelse på familiesammenføring af flygtninge, der er anerkendt af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne kan begrænse anvendelsen af dette kapitel til de flygtninge, hvis familiemæssige tilknytning allerede bestod inden deres indrejse.«

11 Artikel 10 i direktiv 2003/86 fastsætter følgende:

»1. Med hensyn til definitionen af familiemedlemmer finder artikel 4 anvendelse, bortset fra at stk. 1, tredje afsnit i nævnte artikel ikke finder anvendelse på børn af flygtninge.

2. Medlemsstaterne kan tillade familiesammenføring af andre familiemedlemmer, som ikke er omhandlet i artikel 4, hvis de forsørges af flygtningen.

3. Hvis flygtningen er en uledsaget mindreårig:

a) skal medlemsstaterne tillade indrejse og ophold for førstegradsslægtninge i lige opstigende linje med henblik på familiesammenføring uden at kræve betingelserne i artikel 4, stk. 2, litra a), opfyldt

b) kan medlemsstaterne tillade indrejse og ophold for flygtningens værge eller ethvert andet familiemedlem med henblik på familiesammenføring, hvis flygtningen ikke har nogen slægtninge i lige opstigende linje, eller hvis sådanne slægtninge ikke kan opspores.«

12 Artikel 11 i direktiv 2003/86 har følgende ordlyd:

»1. Artikel 5 finder anvendelse på indgivelsen og behandlingen af ansøgningen, jf. dog stk. 2 i nærværende artikel.

2. Hvis en flygtning ikke kan fremlægge officiel dokumentation for den familiemæssige tilknytning, tager medlemsstaterne i overensstemmelse med national ret hensyn til anden dokumentation for, at en sådan tilknytning foreligger. Afslag på en ansøgning må ikke udelukkende baseres på manglende dokumentation.«

13 Artikel 12, stk. 1, i direktiv 2003/86 fastsætter følgende:

»Uanset artikel 7 kan medlemsstaterne for så vidt angår ansøgninger vedrørende de familiemedlemmer, der er omhandlet i artikel 4, stk. 1, ikke kræve, at flygtningen og/eller det eller de pågældende familiemedlemmer fremlægger bevis for, at flygtningen opfylder kravene i denne bestemmelse.

Såfremt familiesammenføring er mulig i et tredjeland, som referencepersonen og/eller familiemedlemmet har særlige forbindelser til, kan medlemsstaterne kræve de i første afsnit nævnte beviser, for så vidt andet ikke følger af internationale forpligtelser.

Medlemsstaterne kan kræve, at flygtningen opfylder betingelserne i artikel 7, stk. 1, hvis der ikke indgives ansøgning om familiesammenføring inden for en periode på tre måneder efter, at der er givet status som flygtning.«

Direktiv 2011/95/EU

14 Følgende fremgår af ordlyden af 18., 19. og 21. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2011, L 337, s. 9):

»(18) Medlemsstaterne bør først og fremmest tage hensyn til »barnets tarv« ved gennemførelsen af dette direktiv i overensstemmelse med De Forenede Nationers konvention af 1989 om barnets rettigheder. Ved vurderingen af barnets tarv bør medlemsstaterne især tage behørigt hensyn til

principippet om familiens enhed, den mindreåriges trivsel og sociale udvikling, sikkerhedsovervejelser og den mindreåriges egen mening under hensyntagen til vedkommendes alder og modenhed.

(19) Begrebet familiemedlemmer bør udvides, således at der tages hensyn til de forskellige særlige omstændigheder ved afhængighed, og til det særlige hensyn, der skal tages til barnets tarv.

[…]

(21) Anerkendelsen af flygtningestatus er deklaratorisk.«

15 Artikel 2 i direktiv 2011/95 fastsætter følgende:

»I dette direktiv forstås ved:

[…]

d) »flygtning«: en tredjelandsstatsborger, som i kraft af en velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, politisk anskuelse eller tilhørsforhold til en bestemt social gruppe opholder sig uden for det land, hvor den pågældende er statsborger, og som ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil påberåbe sig dette lands beskyttelse, eller en statsløs person, som opholder sig uden for det land, hvor han tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, af samme grunde som anført ovenfor, og som ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil vende tilbage til dette land, og som ikke er omfattet af artikel 12

e) »flygtningestatus«: en medlemsstats anerkendelse af en tredjelandsstatsborger eller statsløs som flygtning

[…]«

16 Artikel 13 i direktiv 2011/95 med overskriften »Tildeling af flygtningestatus« fastsætter, at »[m]edlemsstaterne tildeler tredjelandsstatsborgere og statsløse, der kan anerkendes som flygtninge i medfør af kapitel II og III, flygtningestatus«. Disse kapitler omhandler henholdsvis vurderingen af ansøgninger om international beskyttelse og anerkendelsen som flygtning.

Direktiv 2013/32/EU

17 33. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse (EUT 2013, L 180, s. 60) er affattet som følger:

»Medlemsstaterne bør først og fremmest tage hensyn til barnets tarv ved anvendelsen af dette direktiv, i overensstemmelse med […] [chartret] om grundlæggende rettigheder […] og De Forenende Nationers konvention om barnets rettigheder af 1989. Ved vurderingen af barnets tarv bør medlemsstaterne navnlig tage behørigt hensyn til den mindreåriges trivsel og sociale udvikling, herunder vedkommendes baggrund.«

18 Artikel 31 i direktiv 2013/32, der har overskriften »Behandlingsprocedure«, fastsætter i stk. 7:

»Medlemsstaterne kan prioritere behandlingen af en ansøgning om international beskyttelse i overensstemmelse med de grundlæggende principper og garantier i kapitel II i særdeleshed:

a) hvis ansøgningen sandsynligvis er velbegrundet

b) hvis ansøgeren er sårbar, jf. artikel 22 i [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 2013/33 [af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse (EUT 2013, L 180, s. 96)] eller har behov for særlige proceduremæssige garantier, navnlig uledsagede mindreårige.«

Nederlandsk ret

19 I henhold til artikel 29, stk. 2, litra c), i Vreemdelingenwet 2000 (lov om udlændinge af 2000) kan moderen og faderen til en udlænding, som er en uledsaget mindreårig som omhandlet i artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86, tildeles midlertidig opholdstilladelse på grundlag af asyl som omhandlet i samme lovs artikel 28, såfremt de på tidspunktet for den pågældende udlændings indrejse tilhørte dennes kernefamilie, og såfremt de enten er indrejst samtidig med denne udlænding i Nederlandene eller har sluttet sig til denne inden tre måneder efter, at der til denne udlænding er blevet indrømmet midlertidig opholdstilladelse som omhandlet i den nævnte artikel 28.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

20 A's og S' datter indrejste alene i Nederlandene, da hun fortsat var mindreårig. Den 26. februar 2014 indgav hun en ansøgning om asyl. Den 2. juni 2014 blev hun myndig.

21 Ved afgørelse af 21. oktober 2014 tildelte statssekretæren den berørte en midlertidig opholdstilladelse på grundlag af asyl for en periode på fem år med virkning fra datoen for indgivelsen af ansøgningen.

22 Den 23. december 2014 indgav organisationen Vluchtelingen Werk Midden-Nederland på vegne af A's og S' datter en ansøgning om midlertidig opholdstilladelse til hendes forældre og til hendes tre mindreårige brødre med henblik på familiesammenføring.

23 Ved afgørelse af 27. maj 2015 afslog statssekretæren denne ansøgning med den begrundelse, at A's og S' datter på tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen var myndig. Der blev givet afslag på klagen over denne afgørelse den 13. august 2015.

24 Den 3. september 2015 anlagde A og S et søgsmål til prøvelse af dette afslag for rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag, Nederlandene).

25 Til støtte for søgsmålet har A og S gjort gældende, at det følger af artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86, at det med henblik på at fastslå, om en person kan kvalificeres som »uledsaget mindreårig« som omhandlet i denne bestemmelse, er datoen for den berørtes indrejse i den pågældende medlemsstat, der er afgørende. Det er omvendt statssekretærens opfattelse, at det er datoen for indgivelsen af ansøgningen om familiesammenføring, der er afgørende i denne henseende.

26 Den forelæggende ret har anført, at Raad van State (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Nederlandene) ved to domme af 23. november 2015 har fastslået, at den omstændighed, at en udlænding efter ankomsten til det nationale område har nået myndighedsalderen, kan tages i betragtning ved afgørelsen af, om denne er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86.

27 Det er den forelæggende rets opfattelse, at det i denne henseende følger af artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86, at status som uledsaget mindreårig principielt skal vurderes i forhold til tidspunktet for den berørte persons indrejse på medlemsstatens område. Denne bestemmelse fastsætter ganske vist to undtagelser til dette princip, nemlig vedrørende det tilfælde, hvor en mindreårig, der oprindeligt har været ledsaget, derefter er blevet efterladt alene, og det tilfælde, hvor den mindreårige er uledsaget ved sin ankomst og efterfølgende kommer i varetægt hos en voksen, der er ansvarlig for den mindreårige.

Imidlertid er omstændighederne i den foreliggende sag ikke omfattet af nogen af de to undtagelser, og intet i ordlyden af den nævnte bestemmelse understøtter en tanke om, at bestemmelsen tillader andre undtagelser til det nævnte princip.

28 På denne baggrund har rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal der i forbindelse med familiesammenføring af flygtninge ved »uledsaget mindreårig« som omhandlet i […] artikel 2, litra f), [i direktiv 2003/86] også forstås en tredjelandsstatsborger eller en statsløs under 18 år, som ankommer til en medlemsstats område uden at være ledsaget af en voksen, der er ansvarlig for den mindreårige ifølge lov eller sædvane, og som

– søger om asyl

– under asylproceduren på medlemsstatens område fylder 18 år

– får meddelt asyl med tilbagevirkende kraft til ansøgningsdatoen og

– efterfølgende søger om familiesammenføring?«

Om det præjudicielle spørgsmål

29 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86 skal fortolkes således, at en tredjelandsstatsborger eller en statsløs, som var under 18 år på tidspunktet for sin ankomst til en medlemsstats område og ved indgivelsen af sin ansøgning om asyl i denne stat, men som under asylproceduren bliver myndig og derefter tildeles flygtningestatus med tilbagevirkende kraft fra datoen for indgivelsen af ansøgningen, skal kvalificeres som »mindreårig« som omhandlet i denne bestemmelse.

30 Det er A's og S' opfattelse, at dette spørgsmål skal besvares bekræftende, mens den nederlandske og den polske regering samt Europa-Kommissionen er af den modsatte opfattelse. Den nederlandske regering har nærmere bestemt gjort gældende, at det tilkommer medlemsstaterne at definere, hvilket tidspunkt der er afgørende for at fastlægge, om en flygtning skal anses for at være en uledsaget mindreårig som omhandlet i artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86. Omvendt er den polske regering og Kommissionen af den opfattelse, at dette tidspunkt skal fastsættes på grundlag af direktivet. Ifølge Kommissionen er det tidspunktet for indgivelsen af ansøgning om familiesammenføring, der er afgørende, mens det ifølge den polske regering er det tidspunkt, hvor der bliver truffet afgørelse om denne ansøgning.

31 Det bemærkes, at direktiv 2003/86 i henhold til ordlyden af dets artikel 1 har til formål at fastsætte betingelserne for udøvelse af retten til familiesammenføring for tredjelandsstatsborgere, der har lovligt ophold på medlemsstaternes område.

32 I denne henseende fremgår det af ottende betragtning til direktivet, at der for flygtninge bør indføres gunstigere betingelser for udøvelsen af deres ret til familiesammenføring, idet deres situation kræver særlig opmærksomhed på grund af de årsager, som har tvunget dem til at flygte fra deres land, og som forhindrer dem i at have et familieliv i hjemlandet.

33 En af de gunstigere betingelser omhandler familiesammenføring med flygtningens førstegradsslægtninge i lige opstigende linje.

34 Mens muligheden for en sådan familiesammenføring i medfør af artikel 4, stk. 2, litra a), i direktiv 2003/86 i princippet overlades til hvert medlemsstats skøn og navnlig underlægges den betingelse, at førstegradsslægtninge i lige opstigende linje forsørges af referencepersonen og ikke har den nødvendige familiemæssige støtte i hjemlandet, fastsætter dette direktivs artikel 10, stk. 3, litra a), som en undtagelse til dette princip nemlig en ret for de uledsagede mindreårige flygtninge til en sådan familiesammenføring, der hverken er underlagt medlemsstaternes skøn eller de betingelser, der er fastsat i artikel 4, stk. 2, litra a).

35 Begrebet »uledsaget mindreårig«, som inden for rammerne af direktiv 2003/86 kun anvendes i artikel 10, stk. 3, litra a), er defineret i direktivets artikel 2, litra f).

36 Ifølge sidstnævnte bestemmelse forstås der i direktiv 2003/86 ved »uledsaget mindreårig« »tredjelandsstatsborgere eller statsløse under 18 år, som ankommer til medlemsstaternes område uden at være ledsaget af en voksen, der er ansvarlig for dem ifølge lov eller sædvane, så længe de ikke reelt befinder sig i en sådan persons varetægt, eller mindreårige, der efterlades uden ledsagelse, efter at de er indrejst på medlemsstaternes område«.

37 Denne bestemmelse fastsætter således to betingelser, nemlig at den berørte er »mindreårig« og er »uledsaget«.

38 Mens den nævnte bestemmelse for så vidt angår den anden betingelse henviser til tidspunktet for den berørtes ankomst til den pågældende medlemsstats område, fremgår det imidlertid af samme bestemmelse, at der i to tilfælde også skal tages hensyn til omstændigheder, der indtræder senere. Således opfylder en på tidspunktet for sin ankomst uledsaget mindreårig, som efterfølgende kommer i varetægt hos en voksen, der er ansvarlig for denne ifølge lov eller sædvane, ikke den anden betingelse, mens en mindreårig, der oprindeligt har været ledsaget, som derefter er blevet efterladt, anses for at være uledsaget og således opfylder betingelsen.

39 Hvad angår den første af de to betingelser, der er nævnt i nærværende doms præmis 37, som er den eneste, hovedsagen drejer sig om, er det i artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86 blot anført, at den berørte skal være »under 18 år«, uden at præcisere, hvornår denne betingelse skal være opfyldt.

40 Det følger imidlertid på ingen måde af denne sidstnævnte omstændighed, at det tilkommer hver medlemsstat at afgøre, hvilket tidspunkt den ønsker at anvende med henblik på at vurdere, om den nævnte betingelse er opfyldt.

41 Det bemærkes, at i henhold til såvel kravet om en ensartet anvendelse af EU-retten som lighedsprincippet skal en EU-retlig bestemmelse, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt i hele Unionen undergives en selvstændig og ensartet fortolkning, som skal søges under hensyntagen til navnlig bestemmelsens kontekst og formålet med den pågældende ordning (dom af 26.7.2017, Ouhrami, C-225/16, EU:C:2017:590, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

42 I denne henseende skal det indledningsvis bemærkes, at hverken artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86 eller artikel 10, stk. 3, litra a), deri indeholder en henvisning til national ret eller til medlemsstaterne til forskel fra andre bestemmelser i samme direktiv, såsom artikel 5, stk. 1, og artikel 11, stk. 2, hvilket tyder på, at hvis EU-lovgiver havde ønsket at overlade det til hver medlemsstat at fastsætte, indtil hvilket tidspunkt den berørte skal være mindreårig for at kunne drage fordel af retten til familiesammenføring med sine forældre, havde EU-lovgiver fastsat en sådan henvisning også i denne sammenhæng.

43 Endvidere pålægger artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86 medlemsstaterne en præcis positiv forpligtelse, hvortil svarer en klart defineret rettighed. Bestemmelsen forpligter dem til, i det i bestemmelsen fastsatte tilfælde, at tillade familiesammenføring for referencepersonens førstegradsslægtninge i lige opstigende linje uden herved at råde over et skøn.

44 Endelig har direktiv 2003/86 ikke blot generelt til formål at fremme familiesammenføring og at yde beskyttelse til tredjelandsstatsborgere, navnlig mindreårige (jf. i denne retning dom af 6.12.2012, O m.fl., C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 69), men dets artikel 10, stk. 3, litra a), har specifikt til formål at sikre en øget beskyttelse af de flygtninge, der har status som uledsagede mindreårige.

45 Selv om direktiv 2003/86 ikke udtrykkeligt fastsætter, indtil hvilket tidspunkt en flygtning skal være mindreårig for at kunne drage fordel af retten til familiesammenføring i direktivets artikel 10, stk. 3, litra a), følger det imidlertid under disse omstændigheder af formålet med denne bestemmelse og af den omstændighed, at bestemmelsen ikke overlader medlemsstaterne noget råderum, samt at der ikke foretages nogen henvisning til national ret i den henseende, at fastsættelsen af dette tidspunkt ikke kan overlades til hver enkelt medlemsstats vurdering.

46 Det skal endvidere tilføjes, at den i hovedsagen omhandlede situation ikke på dette punkt er sammenlignelig med den situation, hvortil der er henvist af den nederlandske regering, og som gav anledning til dom af 17. juli 2014, Noorzia (C-338/13, EU:C:2014:2092), der omhandlede artikel 4, stk. 5, i direktiv 2003/86, som fastsætter, at »[f]or at sikre bedre integration og forhindre tvangsægteskaber kan medlemsstaterne kræve, at referencepersonen og dennes ægtefælle som et minimum skal være over en bestemt alder, dog højst 21 år, før ægtefællen kan sammenføres med vedkommende«.

47 Til forskel fra artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86 er direktivets artikel 4, stk. 5, nemlig af fakultativ karakter og overlader bl.a. udtrykkeligt medlemsstaterne et råderum med henblik på at fastsætte, hvilken minimumsalder for referencepersonen og dennes ægtefælle de i givet fald ønsker at anvende med det lovlige formål at sikre en bedre integration og forhindre tvangsægteskaber. De forskelle, som følger af den omstændighed, at hver medlemsstat frit kan fastsætte den dato, de nationale myndigheder skal lægge til grund ved fastlæggelsen af, om aldersbetingelsen er opfyldt, er derfor fuldt ud forenelige med karakteren af og formålet med artikel 4, stk. 5, i direktiv 2003/86 til forskel fra, hvad der er tilfældet med hensyn til direktivets artikel 10, stk. 3, litra a).

48 Hvad særligt angår spørgsmålet om, på hvilket tidspunkt en flygtnings alder i sidste ende skal vurderes, for at den pågældende kan anses for mindreårig og derved kan drage fordel af retten til familiesammenføring i artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86, skal dette besvares under hensyn til ordlyden og opbygningen af samt formålet med direktivet, henset til den retlige sammenhæng, hvori det indgår, og de generelle principper i EU-retten.

49 I denne henseende følger det af nærværende doms præmis 38 og 39, at hverken ordlyden af artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86 eller af direktivets artikel 10, stk. 3, litra a), i sig selv gør det muligt at besvare nævnte spørgsmål.

50 Hvad angår opbygningen af direktiv 2003/86 skal det bemærkes, at direktivet i medfør af artikel 3, stk. 2, litra a), ikke finder anvendelse, når referencepersonen er en tredjelandsstatsborger, som ansøger om anerkendelse af flygtningestatus, hvis ansøgning der endnu ikke er truffet endelig afgørelse om. Direktivets artikel 9, stk. 1, præciserer for sin del, at direktivets kapitel V, hvori artikel 10, stk. 3, litra a), indgår, finder anvendelse på familiesammenføring af flygtninge, der er anerkendt af medlemsstaterne.

51 Mens muligheden for en asylansøger for at indgive en ansøgning om familiesammenføring på grundlag af direktiv 2003/86 således er underlagt den betingelse, at dennes ansøgning om asyl allerede har været genstand for en endelig positiv afgørelse, skal det imidlertid konstateres, at begrundelsen for denne betingelse er, at det inden vedtagelsen af en sådan afgørelse er umuligt at vide med sikkerhed, om den berørte opfylder alle betingelser for anerkendelse af flygtningestatus, hvilket igen er en betingelse for retten til at opnå familiesammenføring.

52 I denne henseende bemærkes det, at flygtningestatus skal gives til en person, når denne opfylder de minimumsstandarder, der er fastsat i EU-retten. I henhold til artikel 13 i direktiv 2011/95 tildeler medlemsstaterne tredjelandsstatsborgere eller statsløse, der kan anerkendes som flygtninge i medfør af dette direktivs kapitel II og III, flygtningestatus (jf. i denne retning dom af 24.6.2015, H.T., C-373/13, EU:C:2015:413, præmis 63).

53 Det anføres i øvrigt i 21. betragtning til direktiv 2011/95, at anerkendelsen af flygtningestatus er deklaratorisk.

54 Efter indgivelsen af en ansøgning om international beskyttelse i overensstemmelse med kapitel II i direktiv 2011/95 har enhver tredjelandsstatsborger eller enhver statsløs, der opfylder de materielle betingelser fastsat i dette direktivs kapitel III, således en subjektiv ret til at få anerkendt sin status som flygtning i medfør af dette direktivs kapitel II og III og også inden, at en formel afgørelse er blevet truffet i denne henseende.

55 At gøre retten til familiesammenføring i artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86 afhængig af det tidspunkt, hvor den kompetente nationale myndighed formelt træffer afgørelse om anerkendelse af den berørte persons flygtningestatus, og således af den større eller mindre hurtighed, hvormed ansøgningen om international beskyttelse behandles af denne myndighed, vil under disse omstændigheder bringe den effektive virkning af denne bestemmelse i fare og vil stride mod ikke bare formålet med dette direktiv, som er at fremme familiesammenføring og i den henseende at yde beskyttelse til flygtninge, navnlig uledsagede mindreårige, men også mod ligebehandlingsprincippet og retssikkerhedsprincippet.

56 En sådan fortolkning ville nemlig medføre, at to mindreårige uledsagede flygtninge på samme alder, som på samme tidspunkt har indgivet en ansøgning om international beskyttelse, ville kunne behandles forskelligt for så vidt angår retten til familiesammenføring, på grundlag af varigheden af behandlingen af disse ansøgninger, som de generelt set ingen indflydelse har på, og som efter de omhandlede situationers kompleksitet kan afhænge både af de kompetente myndigheders arbejdsbyrde og af de politiske valg, som medlemsstaterne foretager for så vidt angår det personale, der stilles til rådighed for myndighederne, og prioriteringen af sagerne.

57 Henset til den omstændighed, at varigheden af en asylprocedure desuden kan være betydelig, og at de frister, der er fastsat i EU-retten i den forbindelse, ofte overskrides, navnlig i en periode med stor tilstrømning af ansøgere om international beskyttelse, ville en fortolkning, hvorefter retten til familiesammenføring gøres afhængig af det tidspunkt, hvor denne procedure er afsluttet, kunne fratage en stor del af de flygtninge, der har indgivet deres ansøgning om international beskyttelse som uledsagede mindreårige, muligheden for at drage fordel af den ret og af den beskyttelse, som artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86 har til formål at tillægge dem.

58 I stedet for at være et incitament for de nationale myndigheder til at prioritere behandling af ansøgninger om international beskyttelse fra uledsagede mindreårige, henset til deres særlige sårbarhed, som nu er en mulighed, der udtrykkeligt gives ved artikel 31, stk. 7, litra b), i direktiv 2013/32, kunne en sådan fortolkning endvidere – idet den modvirker det formål, der forfølges både af dette direktiv og af direktiv 2003/86 og 2011/95, som i henhold til artikel 24, stk. 2, i chartret om grundlæggende rettigheder er at sikre, at barnets tarv reelt kommer i første række hos medlemsstaterne ved anvendelsen af disse direktiver – have den modsatte virkning.

59 Nævnte fortolkning ville desuden gøre det helt uforudsigeligt for en uledsaget mindreårig, som har indgivet en ansøgning om international beskyttelse, at vide, hvorvidt denne vil have ret til familiesammenføring med sine forældre, hvilket kan bringe retssikkerheden i fare.

60 Fastholdes datoen for indgivelsen af ansøgningen om international beskyttelse som det relevante tidspunkt for vurderingen en flygtnings alder med henblik på anvendelse af artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86, gøres det omvendt muligt at sikre en ensartet og forudsigelig behandling af alle ansøgere, som i kronologisk henseende befinder sig i samme situation, idet det sikres, at spørgsmålet om, hvorvidt ansøgningen kan imødekommes, hovedsageligt afhænger af omstændigheder, som kan tilregnes ansøgeren og ikke myndighederne, såsom sagsbehandlingstiden for ansøgningen om international beskyttelse eller ansøgningen om familiesammenføring (jf. analogt dom af 17.7.2014, Noorzia, C-338/13, EU:C:2014:2092, præmis 17).

61 Således som den nederlandske regering og Kommissionen har gjort gældende, ville det være uforeneligt med formålet med artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86, hvis en flygtning, som havde status som uledsaget mindreårig på tidspunktet for sin ansøgning, men som er blevet myndig under proceduren, skulle kunne påberåbe sig denne bestemmelse uden nogen tidsmæssig begrænsning med henblik på at opnå en familiesammenføring, hvorfor den pågældendes ansøgning om en sådan ret bør indgives inden for en rimelig frist. Med henblik på at fastlægge en sådan rimelig frist kan den af EU-lovgiver valgte løsning i en tilsvarende sammenhæng i direktivets artikel 12, stk. 1, tredje afsnit, anses for vejledende, således at det skal antages, at ansøgningen om familiesammenføring i henhold til nævnte direktivs artikel 10, stk. 3, litra a), principielt i en sådan situation skal indgives inden for en frist på tre måneder fra den dato, hvor den pågældende mindreårige opnåede flygtningestatus.

62 Hvad angår de øvrige datoer, som er blevet foreslået i forbindelse med nærværende procedure med henblik på at vurdere, om en flygtning kan anses for mindreårig, skal det dels fastslås, at datoen for ankomsten til en medlemsstats område principielt ikke kan lægges til grund som afgørende i denne henseende som følge af den uløselige forbindelse, der er mellem retten til familiesammenføring i artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86 og den flygtningestatus, hvis anerkendelse afhænger af den berørtes indgivelse af en ansøgning om international beskyttelse.

63 Hvad dels angår datoen for indgivelse af ansøgningen om familiesammenføring og den dato, hvor der bliver truffet afgørelse herom, skal det bemærkes, at det bl.a. følger af nærværende doms præmis 55, at retten til familiesammenføring i artikel 10, stk. 3, litra a), i direktiv 2003/86 ikke må afhænge af det tidspunkt, hvor den kompetente nationale myndighed formelt træffer afgørelse om anerkendelse af referencepersonens status som flygtning. Dette vil imidlertid netop være tilfældet, såfremt en af de to datoer blev lagt til grund som afgørende, således som det er anført i nærværende doms præmis 50 og 51, idet referencepersonen først kan indgive en ansøgning om familiesammenføring efter vedtagelsen af den afgørelse, der anerkender den pågældendes status som flygtning.

64 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 2, litra f), i direktiv 2003/86, sammenholdt med direktivets artikel 10, stk. 3, litra a), skal fortolkes således, at en tredjelandsstatsborger eller en statsløs, som var under 18 år på tidspunktet for sin ankomst til en medlemsstats område og ved indgivelsen af sin ansøgning om asyl i denne stat, men som under asylproceduren bliver myndig og derefter tildeles flygtningestatus, skal kvalificeres som »mindreårig« som omhandlet i denne bestemmelse.

Sagsomkostninger

65 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 2, litra f), i Rådets direktiv 2003/86/EF af 22. september 2003 om ret til familiesammenføring, sammenholdt med direktivets artikel 10, stk. 3, litra a), skal fortolkes således, at en tredjelandsstatsborger eller en statsløs, som var under 18 år på tidspunktet for sin ankomst til en medlemsstats område og ved indgivelsen af sin ansøgning om asyl i denne stat, men som under asylproceduren bliver myndig og derefter tildeles flygtningestatus, skal kvalificeres som »mindreårig« som omhandlet i denne bestemmelse.

Underskrifter